

„Slavné lázně Evropy“, to není jen kulturní dědictví, to je celá filozofie...

„Slavné lázně Evropy“ je uskupení 11 lázeňských měst ze 7 zemí, které byly zapsány na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO v roce 2021. Jsou to lokality, které se rozvíjely v blízkosti minerálních pramenů a které dnes poskytují živoucí svědectví o jedinečném urbanismu, architektonické typologii a kulturním fenoménu, což v souboru definujeme jako lázeňské město.

Objevte s námi Františkovy Lázně - nejmenší článek známého, úzce propojeného západočeského lázeňského trojúhelníku. Byly založeny na konci 18. století na barokním principu osové symetrie a přestavěny od druhého desetiletí 19. století do formy ideálního lázeňského města s pravidelnou šachovnicovou uliční sítí, rozloženého kolem 24 pramenů. Jde o jedno z nejlépe zachovaných slavných lázeňských měst.

Město se může pochlubit nejstaršími slatinými lázněmi na světě, stalo se inspirací pro řadu hudebních a literárních děl světových skladatelů a autorů.

Stejně jako v minulosti představuje i dnes lázeňství nejvýznamnější součást života Františkových Lázní, které v současnosti patří mezi tři nejnavštěvovanější lázeňská místa v České republice. Lázeňští hosté a návštěvníci města si mohou vybrat z řady kulturních akcí, které se zde konají po celý rok.

Projděte se s námi po zajímavých trasách našeho města a poznejte historii města, které je vnímáno jako vzorové lázeňské místo Evropy.

Františkovy Lázně

www.frantiskovy-lazne.info

Máchova 8, 351 01 Františkovy Lázně
tel.: +420 778 736 298

Františkolázeňské 20. století

3,7 km 58 min.

1 Pomník Clary Nonner (1905) Dílo Karla Wilferta ml. věnované mecenášce města, jež po své smrti roku 1902 odkázala značnou část svého majetku na dobročinné účely.

2 Tenisové kurty (1905) ve Westend parku byly od počátku dějištěm mezinárodních turnajů. K publiku patřili prominentní hosté, nezřídka členové habsburské dynastie.

3 Pramen Glauber I (zachycen 1919) byl od roku 1921 zastřešen dřevěným přístřeškem, který roku 1927 nahradil současný žďený pavilon.

4 Srdeční ústav pro válečné veterány (1916–18) svému účelu nikdy nesloužil. Sídlo nakladatelství technické literatury C. G. Vogel vystřídal za 2. sv. války balneologický výzkumný ústav a až později hotel (dnes Harvey).

5 Hasičský lázeňský dům císaře Františka Josefa I. (1908) postavila známá stavební firma Gustav Sachers Söhne z Liberce. Od roku 2008 v budově sídlí Městské muzeum Františkovy Lázně.

6 Azylový dům sv. Anny (1906) sloužil chudým bez domova a jako ubytování pro nemajetné lázeňské pacienty. Stavba i provoz byly financovány z darů a nadací (Clara Nonner). V současnosti sídlo Městské knihovny.

7 Obytná kolonie stavebního družstva Sanit (1930) Příklad sociálního bydlení meziválečné doby. Patnáct řadových domů postavila pražská firma bratrů Wettsteinových. V domě „Sonnenland“ (Lidická 271/13) bydlel do roku 1945 sochař Johann Adolf Mayerl.

8 Evangelický kostel sv. Petra a Pavla (1875-80) Pseudorománská stavba Karla Haberzettla byla roku 1926 doplněna věží podle návrhu Oskara Sgustava.

9 Nadační sirotčinec Aeskulap (1873) podle návrhu vídeňského architekta Oswalda Grubera. V letech 1912–1945 v budově sídlilo městské muzeum a knihovna.

10 Hotel Kaiserhof (1871/72, Francouzská 114/21) postavil podle plánů Karla Haberzettla pro rodinu Jeana Kommy stavitel Karl Wiedermann. V meziválečné době zde bydlel a provozoval svůj ateliér sochař Johann Adolf Mayerl.

11 Vila Mon plaisir (Školní 219/3) byla od školního roku 1925/26 sídlem první české školy ve městě, založené roku 1924. V současnosti budova základní umělecké školy.

12 Vila Jean Komma (1904, ČSA 177/9) Nejstarší stavba v někdejší Wiedermannově ulici regulované roku 1907.

13 Lázeňský dům Rakouské společnosti Bílého kříže pro důstojníky c. a k. armády (1912) je v současnosti sídlem městského úřadu.

14 Pomník Wilhelma Müllera (1910) Nejstarší dílo Johanna Adolfa Mayerla ve městě připomíná pobyt známého německého romantika ve Františkových Lázních roku 1826.

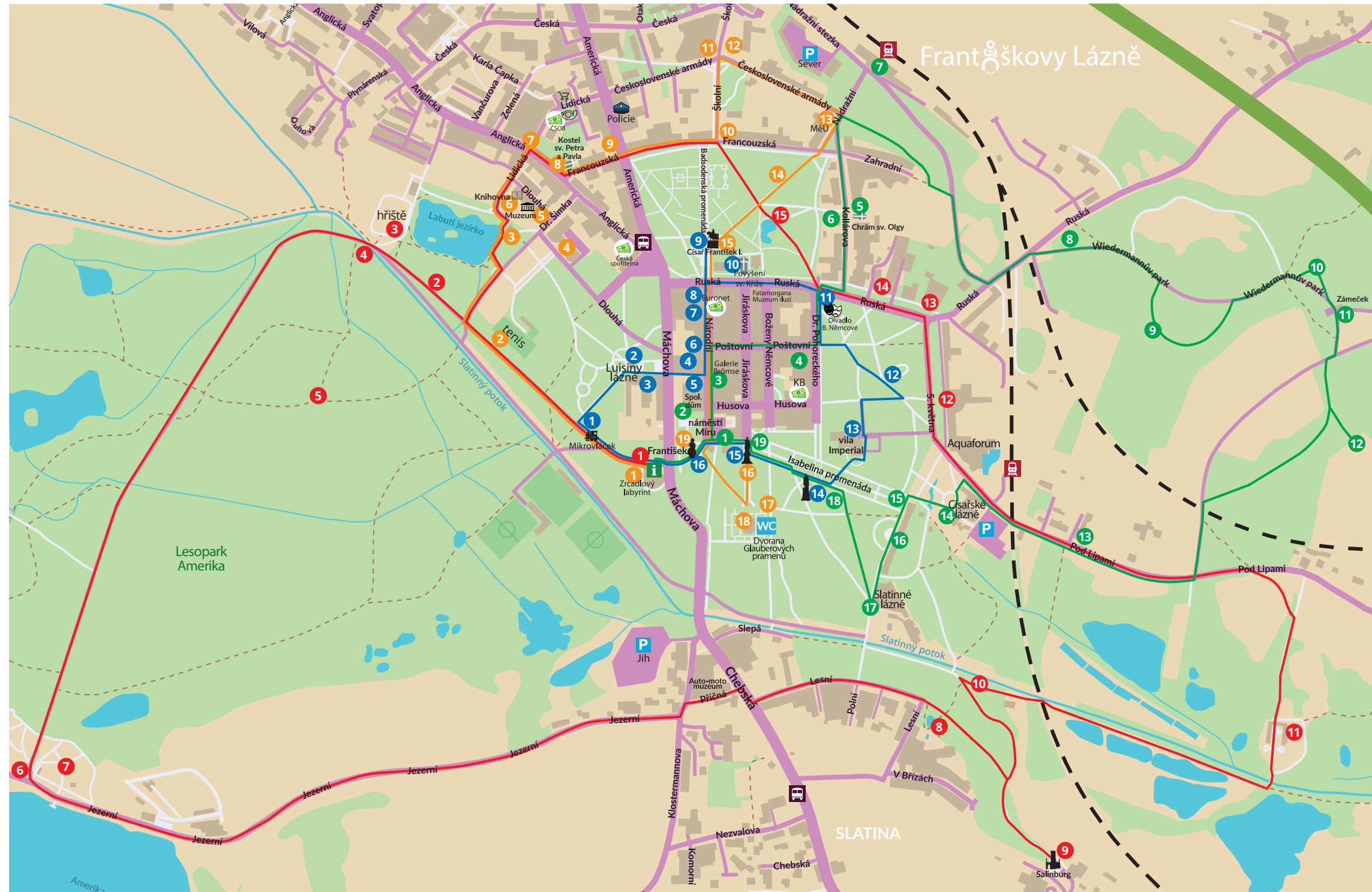
15 Sadová kavárna (1857) Provozovatel kavárny Georg Dörfler nechal roku 1928 původní stavbu Karla Wiedermanna rozšířit o uzavřenou verandu, kterou zdobí reliéfní plastiky Johanna Adolfa Mayerla.

16 Socha císaře Josefa II. (1887) od Karla Wilferta st. stála původně na chebském náměstí. Chybějící paže upomíná na národnostní boje po obsazení Německých Čech československou armádou roku 1918.

17 Pavilon Nového pramene (1958/59) nahradil původní romantický přístřešek z březových kmenů. Pramen poprvé zachycen 1849.

18 Dvorana Glauberových pramenů (1929/30) byla postavena podle návrhu františkolázeňského stavitele Ernsta Engelhardta nad prameny Kostelní, Glauber III a IV, které byly spolu s prameny Glauber I a II navrtány v letech 1919/20 ve snaze rozšířit kapacitu lázní. Uměleckou výzdobu přejali sochaři Karl Wilfert ml. a Johann Adolf Mayerl.

19 „František“ – plastika chlapce s rybou (1967) vytvořená sochaři Jiřím Lendrem a Oskarem Kozákem je již čtvrtou verzí původní keramické plastiky tzv. „Brunnenbuberla“ Johanna Adolfa Mayerla z roku 1934. Zahradní plastika, nyní umístěná v městském muzeu, odkazuje na zázračnou sílu františkolázeňských pramenů, které po staletí pomáhají při problémech s počítáním.

Historická vycházka „Lázněmi Císaře Františka“

2,8 km

45 min.

1 Pomník zakladatelům Františkových Lázní (1842) zbudoval na vlastní náklady Christoph Loimann, od roku 1852 první starosta samostatných Františkových Lázní.

„Za společného působení c. k. rady a chebského starosty Maxe Limbecka rytíře z Lilienau a c. k. rady, lázeňského lékaře a doktora medicíny Bernharda Adlera rozkvetly Lázně Císaře Františka.“

2 Pavilon Luisina pramene (1826) podle návrhu krajského stavebního inženýra Wenzela Stöhra. Zastřešuje Luisin pramen (zachycen 1807) a Studený pramen (zachycen 1818).

3 Luisiny lázně (1840), dříve Loimannovy lázně, sloužily výlučně lázeňským procedurám – minerálním a slatinným koupelím. Budova byla rozšířena v letech 1849, 1864 a 1872.

4 Lázeňský dům Tři lilie (1793/94, Národní 3/10) Součástí domu byly od roku 1828 první veřejné lázně. K majetku rodiny Loimannů patřily Luisiny lázně, rozsáhlá ložiska slatiny, přilehlý park a vlastní zahradnictví.

5 Pamětní deska na Společenském domě připomíná vznik nejstaršího hostince v nově založených Františkových Lázních: „Za císaře Františka II. vystavělo město Cheb roku 1795“.

6 Dům U černého orla (1794/95, Národní 5/6) nechal postavit dr. Bernhard Adler. Roku 1916 připojen k sousednímu Hotelu U zlatého anděla, jehož součástí bylo slavné Café Dörfler.

7 Dům U dvou zlatých lvů (1794, Národní 7/4) Pamětní deska z roku 1912 připomíná pobyt Ludwiga van Beethovena v srpnu 1812.

8 Lázeňský dům Arcivévoda Štěpán (1794, Národní 8/2) hostil roku 1812 zakladatele lázní císaře Františka s dcerou Marií Luisou. Roku 1847 se v domě spolu se svými bratry ubytoval pozdější císař František Josef I.

9 „Konzertplatz“ na severním konci někdejší Císařské ulice (Národní) s hudebním pavilonem podle návrhu Gustava Wiedermanna (1882) a jezdeckou sochou zakladatele lázní je protipólem lázeňského prostranství u Františkova pramene nazývaného dříve „Kurplatz“.

10 Katolický kostel Povýšení sv. Kříže (1815-20) nechal podle plánů c. k. dvorního stavebního úřadu postavit císař František. Z jeho rozhodnutí kostel dodnes spravuje Řád Křížovníků s červenou hvězdou.

11 Městské divadlo (1928) podle návrhu Arthura Payra vzniklo přestavbou starší budovy z roku 1868. Provoz byl zahájen skladbami slavných návštěvníků města – Svěcení domu (Ludwig van Beethoven) a Netopýr (Johann Strauss ml.).

12 Goethův pomník (1906) Dílo Karla Wilferta ml. připomíná básnickou návštěvu Františkových Lázní v letech 1806–1823. Do historie města se zapsal svým odborným zájmem o Komorní hůrku a regionální folklór.

13 Vila Imperial (1877/78) Původní stavba Karla Wiedermanna byla upravena po požáru roku 1927. K četným prominentním hostům hotelu patřil rakouský císařský pár Karel a Zita.

14 Pomník císaře Františka (1853) Dílo slavného sochaře Ludwiga von Schwanthalera obci věnoval Joachim von Münch-Bellinghauzen, od roku 1817 lázeňský komisař ve Františkových Lázních.

15 „Lázeňské zasilatelství“ (1892) podle návrhu chebského stavebního rady Josefa Paschera vzniklo na místě původní stáčírny Františkova pramene (dříve Chebské kyselky) z roku 1661. K budově dříve z jihu přiléhaly tzv. Chebské městské lázně, stržené roku 1948.

16 Pavilon Františkova pramene (1832) podle návrhu Josefa Esche kdysi zdobil nápis „Pro blaho lidstva za císaře Františka druhého roku 1793“. Připomínal vznik lázní pojmenovaných podle císaře Františka II. (1768–1835).

Na kole po Františkových Lázních

10,3 km

39 min.

1 Turistické Infocentrum a půjčovna kol (Máchova 8), otevřeno denně 8.00 – 12.00 a 12.30 – 17.00 h.

2 Sluneční pramen (zachycen 1962). Roku 1972 jej umělecky upravil karlovarský sochař František Nonfried.

3 Multifunkční hřiště

4 Lesní kaple (1885) podle návrhu Gustava Wiedermanna vznikla díky podporovateli okrašlovacího spolku Therese Fleischer ze saského Zwickau. Kaple zve k zastavení – také díky zvonku, na který si lze zazvonit pro radost nebo pro štěstí.

5 Pramen Glauber II

6 Restaurace „V městském lese Amerika“ (1899) Výsadba lesa na jihozápadním okraji města byla prvním počinem místního okrašlovacího spolku založeného roku 1881. Tento „Nový svět“ si brzy vysloužil přezdívku františkolázeňská „Amerika“.

7 Lesní zoo byla v těchto místech zřízena již před 2. světovou válkou.

8 Pramen Štěpánka pojmenovaný podle rakouské korunní princezny Štefánie byl zachycen roku 1878 v souvislosti s výstavbou Císařských lázní.

9 Rozhledna Salingburg (1906) je soukromým počinem Gustava Wiedermanna, který původně plánoval zbudovat rozhlednu na paměť J. W. von Goetha přímo na Komorní hůrce.

10 Železnatý pramen (zachycen 1860)

11 Kolonáda Natáliina pramene (1929) podle návrhu Otty Sgustava. Lahvovaná voda z pramene zachyceného 1878 pro Císařské lázně se již před první světovou válkou úspěšně vyvážela do celého světa.

12 Hotel Královská vila (1868, 5. května 106/9) je dnes součástí rozsáhlého hotelového komplexu, k němuž patří také akvapark.

13 Hotel Windsor (1862/63, Ruská 72/23) ve stylu anglické novogotiky nechal postavit Anton Felbinger, provozovatel kdysi populární výletní restaurace na Antonínově výšině.

14 Hotel Hygea (1859, Ruská 67/15) nechal postavit lékař Joseph Diessl, jehož pravnuček byl významným mecenášem městského muzea.

15 Městské sady jsou nejstarším parkem ve Františkových Lázních navrženým spolu s první zástavbou podél dnešní ulice Národní. Pramen Stanislav byl zachycen roku 1981.

Terapeutická krajina a její tvůrce Gustav Wiedermann

5,4 km

1 h 25 min.

1 Nová kolonáda s budovou plynových lázní (1912) podle návrhu Gustava Wiedermanna navázala na původní koncept symetricky uzavřeného prostranství nad Františkovým pramenem. Již roku 1914 však protilehlou „Starou kolonádu“ zničil požár, takže prostor tzv. „Kurplatzu“ zůstal nadále nekompletní.

2 Konverzační sál Společenského domu (1877) podle návrhu Gustava Wiedermanna poskytl městu Františkovy Lázně reprezentativní prostory pro pořádání plesů, koncertů a slavností.

3 Lázeňský dům Německý dům (1888, Národní 15/15) nechal roku 1794 postavit chebský starosta Maximilian Limbeck von Lilienau. Roku 1888 byl dům přestavěn a rozšířen podle návrhu Gustava Wiedermanna.

4 Dům Město Petrohrad (1853, Dr. Pohoreckého 55/14) vybudoval stavitel Karl Wiedermann. Později dům vlastnil jeho syn Gustav Wiedermann, architekt a starosta, který z města učinil významné evropské lázně. Pamětní deska připomíná pobyty Johanna Strausse ml. ve Františkových Lázních.

5 Chrám sv. Olgy (1889) je nejstarším ze tří pravoslavných kostelů, které v západočeských lázních vystavěl Gustav Wiedermann.

6 Vila Steinsberg (1906) Lázeňský dům s ordinací a soukromým bytem pro lékaře dr. Leopolda Steinsberga postavil Gustav Wiedermann.

7 Nádraží Františkovy Lázně (1865) vzniklo současně s železničními tratěmi Cheb–Plauen a Cheb–Hof saských a bavorských drah. Svým charakterem se tak vymyká v Česku jinak běžné rakouské drážní architektuře.

8 Wiedermannův park (1914) je vedle parku „Amerika“ druhým významným dílem františkolázeňského okrašlovacího spolku založeného roku 1881 Gustavem Wiedermannem.

9 Boží muka (1917)

10 Lesní pobožnost (1927) s reliéfem Madonny od Johanna Adolfa Mayerla

11 Věž díků (1915, dnes Zámeček) vybudoval okrašlovací spolek na paměť roku 1914 zesnulého Gustava Wiedermanna a všech zasloužilých členů a mecenášů spolku.

12 Lavice Franze Köppla (1938) s vyhlídkou do kraje připomíná zasloužilého Wiedermannova spolupracovníka a nástupce na postu předsedy spolku Franze Köppla.

13 Lázeňský dům pro zaměstnance Československé pošty (1931)

14 Císařské lázně (1880) podle návrhu Gustava Wiedermanna byly ve své době nejmodernějším lázeňským provozem západočeských lázní. Roku 2004 byla odhalena socha císaře Františka Josefa I., který roku 1865 udělil Františkovým Lázním statut města.

15 Isabelina promenáda (1901) s alegorickými plastikami firmy Vilroy & Boch byla do současné podoby upravena podle návrhu zahradního inspektora Karla Wiedermanna, bratra Gustava W.

16 Kolonáda Solného a Lučního pramene (1843) Halovou stavbu na 1 000 dřevěných pilotách spojující Solný (zachycen 1820) a Luční pramen (zachycen 1823) realizoval plzeňský stavitel František Filous. Prostřední pavilon dříve zdobily pamětní desky zasloužilých lékařů, roku 1902 byl odhalen pomník zakladatele lázní a prvního lázeňského lékaře Dr. Bernharda Adlera z dílny Karla Wilferta st.

17 Cartellieriho lázně (1863/64) podle návrhu Karla Wiedermanna jsou jedním ze tří lázeňských provozů, které město pod vedením Gustava Wiedermanna roku 1902 odkoupilo od soukromých majitelů. Roku 1904 Františkovy Lázně odkoupily také majetek města Chebu, a tím se osamostatnily v oblasti lázeňství. Následkem byl nevidaný rozvoj, který ukončila až první světová válka.

18 Lavice hraběte Bethlena (1886) podle návrhu Gustava Wiedermanna je jednou z mnoha připomínek lázeňských hostů, kteří finančně podporovali činnost okrašlovacího spolku.

19 Meteorologický sloup (1882) vybudoval františkolázeňský okrašlovací spolek

GREAT SPA TOWNS of Europe

Františkovy Lázně

PROHLÍDKOVÉ TRASY